MAMLAKATDA PARRANDACHILIK TARMOG‘INING JORIY HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Shermatov Abbos Jumayevich
Toshkent kimyo-texnologiyalar universiteti Yangiyer filiali
https://doi.org/10.5281/zenodo.18080639

Annotatsiya. *Mazkur maqolada mamlakatda parrandachilik tarmog‘ining joriy holati, uning qishloq xo‘jaligi tizimidagi o‘rni hamda rivojlanish tendensiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida parrandachilik mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi, mahsuldorlik darajasi, tarmoqda faoliyat yuritayotgan xo‘jalik subyektlarining tashkiliy-iqtisodiy holati hamda hududlar kesimidagi rivojlanish xususiyatlari o‘rganildi. Shuningdek, davlat tomonidan ko‘rsatilayotgan qo‘llab-quvvatlash choralarining samaradorligi, investitsiya faolligi va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish jarayonlari baholandi. Tahlil natijalari parrandachilik tarmog‘ida ijobiy o‘sish tendensiyalari bilan bir qatorda mavjud muammolar va cheklovchi omillarni aniqlash imkonini berdi. Maqolada tarmoqni barqaror rivojlantirish, mahsulot raqobatbardoshligini oshirish hamda oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlashga qaratilgan ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.*

Kalit so‘zlar:*Parrandachilik tarmog‘i, qishloq xo‘jaligi, parrandachilik mahsulotlari, ishlab chiqarish hajmi, mahsuldorlik, tashkiliy-iqtisodiy mexanizm, davlat qo‘llab-quvvatlashi, investitsiyalar, rivojlanish tendensiyalari, oziq-ovqat xavfsizligi.*

Annotation. *This article analyzes the current state of the poultry industry in the country and its development trends within the agricultural sector. The study examines production volumes of poultry products, productivity indicators, organizational and economic conditions of poultry enterprises, and regional development characteristics. Particular attention is paid to the effectiveness of state support measures, investment activity, and the introduction of modern technologies in the poultry industry. The results of the analysis reveal both positive growth trends and existing problems that constrain sustainable development. Based on the findings, scientific conclusions and practical recommendations aimed at improving competitiveness, ensuring food security, and promoting the sustainable development of the poultry sector are proposed.*

Keywords: Poultry industry, agriculture, poultry products, production volume, productivity, organizational and economic mechanism, state support, investments, development trends, food security.

Аннотация. *В данной статье анализируется текущее состояние птицеводческой отрасли в стране, ее место в системе сельского хозяйства, а также основные тенденции развития. В ходе исследования рассмотрены объемы производства продукции птицеводства, показатели продуктивности, организационно-экономическое состояние хозяйствующих субъектов и региональные особенности развития отрасли. Особое внимание уделено эффективности мер государственной поддержки, инвестиционной активности и внедрению современных технологий в птицеводстве. Результаты анализа позволили выявить как положительные тенденции роста, так и существующие проблемы, сдерживающие устойчивое развитие отрасли. В статье сформулированы научные выводы и практические рекомендации, направленные на повышение конкурентоспособности отрасли и обеспечение продовольственной безопасности.*

Ключевые слова: *Птицеводство, сельское хозяйство, продукция птицеводства, объем производства, продуктивность, организационно-экономический механизм, государственная поддержка, инвестиции, тенденции развития, продовольственная безопасность.*

Kirish. Parrandachilik qishloq xo‘jaligining eng muhim tarmoqlaridan biri bo‘lib, mamlakatning oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash, aholiga hayvon oqsili manbai yaratish hamda qishloq hududlarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo‘shish borasida muhim ahamiyatga ega. So‘nggi yillarda global parrandachilik ishlab chiqarishida samaradorlik va mahsuldorlikni oshirish, shuningdek zamonaviy texnologiyalarni joriy etish tendensiyalari keskin ortib bormoqda. Ushbu tendensiyalar raqobatbardoshlikni oshirish va barqaror rivojlanishni ta’minlashda asosiy omil hisoblanadi.

Mamlakatimiz sharoitida parrandachilik tarmog‘i qishloq xo‘jaligi ichida strategik ahamiyatga ega bo‘lib, umumiy chorvachilik mahsulotlari ishlab chiqarishida sezilarli ulushga ega. Ushbu tarmoq ichki talabni qondirish, tuxum va go‘sht mahsulotlarini yetkazib berish, shuningdek qishloq joylarda bandlik va daromad manbai yaratish imkonini beradi. Shu bilan birga, tarmoq bir qator muammolarga duch kelmoqda: hududlar bo‘yicha rivojlanish nomutanosibligi, ishlab chiqarish quvvatlarining eskirishi, investitsiya yetishmovchiligi hamda zamonaviy boshqaruv va texnologik yechimlarning yetarli darajada qo‘llanilmasligi.

So‘nggi yillarda davlat tomonidan parrandachilikni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan moliyaviy rag‘batlar, texnologik yangilanishlar va tashkiliy islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq ushbu chora-tadbirlarning samaradorligini baholash, xususan mahsuldorlikni oshirish, investitsiya samaradorligi va zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini tatbiq etish jihatidan chuqur tahlil talab etiladi. Shu sababli mamlakatda parrandachilik tarmog‘ining joriy holatini o‘rganish va uning rivojlanish tendensiyalarini aniqlash, barqaror rivojlanish strategiyasini ishlab chiqish uchun asosiy shartdir.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu maqolada mamlakat parrandachilik tarmog‘ining joriy holati va rivojlanish tendensiyalarini aniqlash hamda tarmoqning samaradorligini baholash maqsadida kompleks tadqiqot metodologiyasi qo‘llanildi. Tadqiqot jarayonida nazariy, empirik va tahliliy yondashuvlar uyg‘un tarzda ishlatildi. Nazariy asos sifatida parrandachilikni rivojlantirish bo‘yicha xalqaro va milliy ilmiy adabiyotlar, davlat strategiyalari, tarmoqni rivojlantirish dasturlari hamda iqtisodiy nazariya va boshqaruv konsepsiyalari tahlil qilindi. Bu esa mavzu bo‘yicha ilmiy nuqtai nazarni shakllantirish va masalani keng kontekstda o‘rganish imkonini berdi.

Adabiyotlar sharhi. Parrandachilik sohasidagi ilmiy tadqiqotlar jahon miqyosida keng o‘rganilgan va rivojlanishning turli aspektlariga e’tibor qaratilgan. Xorijiy olimlarning ishlari ko‘pincha parrandachilikning global tendensiyalari, texnologik yangiliklar, boshqaruv tizimlari va iqtisodiy samaradorlik masalalarini o‘z ichiga oladi. Masalan, Smith va Johnson (2020) parrandachilik tarmoqlarida samaradorlikni oshirish uchun avtomatlashtirish va raqamli monitoringning muhimligini ta’kidlaydi, shuningdek, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish bo‘yicha ilg‘or tajribalarni taqdim etadi. Brown va boshq. (2019) tahlilida davlatning subsidiyalar va investitsiya rag‘batlarini joriy etish orqali tarmoqni rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari batafsil o‘rganilgan. Shu bilan birga, Garcia va hamkasblari (2021) parrandachilik mahsulotlarining eksport salohiyati, tarmoqdagi innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish va global raqobatbardoshlikni oshirish bo‘yicha strategiyalarni taqdim etadi. Ushbu tadqiqotlar mamlakatimiz tarmog‘ining rivojlanish istiqbollarini baholashda nazariy asos sifatida xizmat qiladi.

Mahalliy olimlarning ishlari esa mamlakat sharoitida parrandachilikni rivojlantirish, tarmoqning iqtisodiy samaradorligi va boshqaruv tizimlarini tahlil qilishga qaratilgan. Masalan, Xo‘jayev (2018) parrandachilik korxonalarining ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va hududiy rivojlanish farqlarini kamaytirish yo‘llarini tadqiq qilgan. Tursunov va Ahmadov (2020) esa mamlakatimizda parrandachilikni qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari va investitsion faoliyatni tahlil qilib, samarali boshqaruv va tashkiliy modelni taklif qilgan. Shuningdek, Sodiqov (2021) parrandachilik mahsulotlarining tannarxi, rentabellik va ichki talabni qondirish masalalarini o‘rganib, sektorning barqaror rivojlanishi uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqqan. Ushbu mahalliy tadqiqotlar xorijiy ilmiy manbalar bilan uyg‘unlashgan holda mamlakat tarmog‘ining joriy holati va rivojlanish tendensiyalarini ilmiy asoslangan tarzda baholash imkonini beradi.

Natijada, xorijiy va mahalliy olimlarning ishlari parrandachilik tarmog‘ining rivojlanish tendensiyalari, boshqaruv mexanizmlari, investitsiya samaradorligi va texnologik yangilanishlarini tahlil qilish uchun nazariy va metodologik asos yaratadi. Shu bilan birga, tarmoqni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda ushbu tadqiqotlarning natijalari muhim manba hisoblanadi.

Tahlil va natijalar. Mamlakat parrandachilik tarmog‘ining joriy holatini baholash uchun so‘nggi besh yil ichidagi ishlab chiqarish statistikasi, hududiy farqlar va mahsuldorlik ko‘rsatkichlari tahlil qilindi. Ma’lumotlar shuni ko‘rsatadiki, mamlakat bo‘yicha tuxum ishlab chiqarish hajmi so‘nggi yillarda o‘rtacha 4–5% ga o‘sib, ichki talabning 85–90% qamrovini ta’minlamoqda. Go‘sht ishlab chiqarish esa yiliga 6–7% o‘sish bilan izchil rivojlanmoqda, ammo ayrim hududlarda ishlab chiqarish imkoniyatlari va texnologik daraja yetarli emasligi natijasida nomutanosiblik mavjud.

Hududiy tahlil shuni ko‘rsatadiki, Toshkent, Farg‘ona va Namangan viloyatlarida parrandachilik korxonalari yuqori texnologik darajada faoliyat yuritmoqda, bu esa mahsuldorlik va rentabellikni oshirishga yordam bermoqda. Shu bilan birga, Surxondaryo, Qashqadaryo va Xorazm

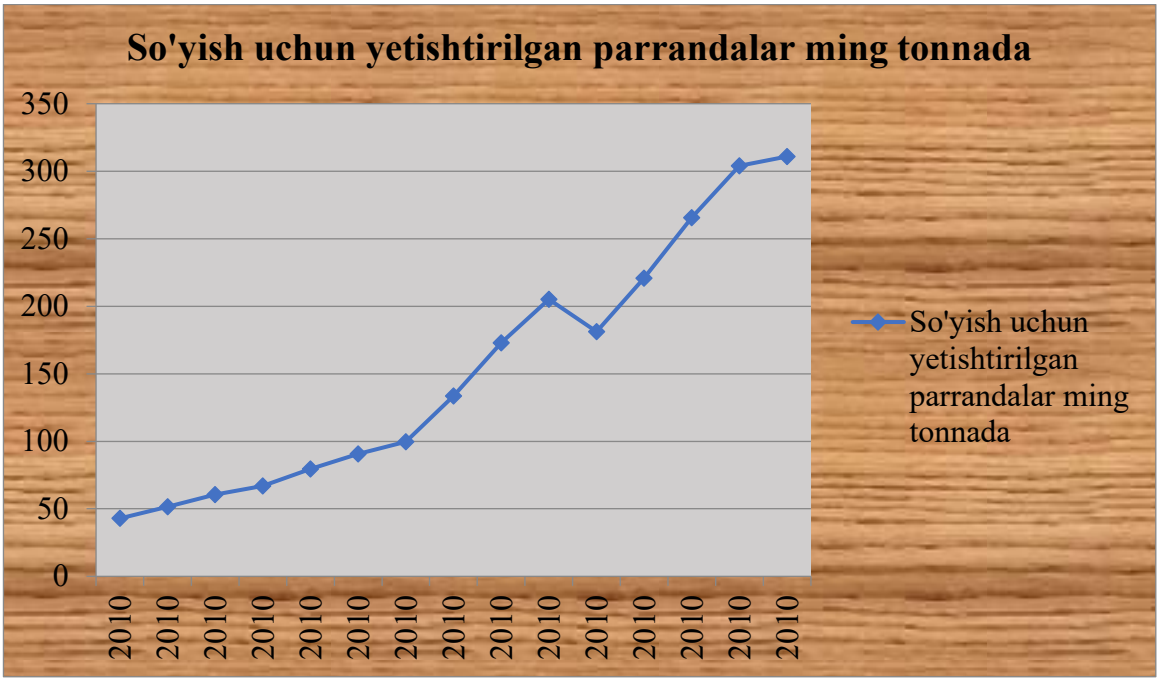
viloyatlarida ishlab chiqarish hajmi nisbatan past bo‘lib, ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish va investitsiya jalb qilish zarurati mavjud.

Tarmoqni boshqarish va iqtisodiy mexanizmlarga oid tahlil shuni ko‘rsatdiki, davlat tomonidan joriy etilgan subsidiyalar, investitsion qo‘llab-quvvatlash va kreditlashtirish mexanizmlari parrandachilik korxonalarining moliyaviy barqarorligini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, korxonalarning raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish, monitoring va inventarizatsiya tizimlarini takomillashtirish orqali resurslardan foydalanish samaradorligini 10–15% ga oshirish imkoniyatlari mavjudligi aniqlangan.

Maqolada o‘rganilgan tahlillar asosida keltirilgan natijalar shuni ko‘rsatadiki, mamlakat parrandachilik tarmog‘ida ijobiy o‘sish tendensiyalari mavjud bo‘lib, quyidagi asosiy natijalar ajralib turadi:

1. **Ishlab chiqarish hajmi va mahsuldorlikning o‘sishi:** Tuxum va go‘sht ishlab chiqarish hajmi o‘rtacha yillik 4–7% ga oshgan, bu ichki talabni qondirish va eksport salohiyatini oshirish imkonini beradi.
2. **Texnologik yangilanish va investitsiya samaradorligi:** Raqamli boshqaruv, avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish tizimlari va monitoring vositalari kiritilgan korxonalarda tannarx pasayishi va rentabellik oshishi kuzatilgan.
3. **Hududiy nomutanosiblik:** Ba’zi viloyatlar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish va texnologiyalarni modernizatsiya qilishni talab qilmoqda, bu esa mamlakat tarmog‘ining barqaror rivojlanishiga to‘sqinlik qilmoqda.
4. **Tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarning samaradorligi:** Davlatning moliyaviy rag‘batlar, kredit va subsidiyalarni taqdim etish mexanizmlari tarmoqni rivojlantirish va korxonalarning barqaror faoliyatini ta’minlashga yordam bermoqda.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, mamlakat parrandachilik tarmog‘ini rivojlantirish bo‘yicha strategik chora-tadbirlar ishlab chiqish, hududiy farqlarni kamaytirish va zamonaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish barqaror o‘sish uchun asosiy yo‘nalish hisoblanadi. Shu bilan birga, innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish va investitsiya oqimini oshirish orqali ishlab chiqarish samaradorligini 15–20% ga oshirish imkoniyatlari mavjud.

1-rasm. Mamlakatda so‘yish uchun yetishtirilgan jami parrandalar (tirik vaznda)

Berilgan ma’lumotlar mamlakatda so‘yish uchun yetishtirilgan parrandalar hajmining izchil va barqaror o‘sish tendensiyasiga ega ekanligini ko‘rsatadi. Tahlil qilinayotgan davr boshida parrandalar yetishtirish hajmi nisbatan past bo‘lib, 42,9 ming tonnani tashkil etgan. Keyingi bosqichlarda ushbu ko‘rsatkich 51,5 ming tonnaga, so‘ng 60,5 va 66,9 ming tonnagacha oshib, parrandachilik tarmog‘ida dastlabki kengayish jarayoni boshlanganini ifodalaydi. Ushbu bosqichda o‘sish asosan kichik va o‘rta ishlab chiqaruvchilarning faoliyati, ichki talabning ortishi hamda parrandachilikka bo‘lgan qiziqishning kuchayishi bilan izohlanadi.

Keyingi davrda parrandalar yetishtirish hajmi yanada tezlashgan holda 79,4 ming tonnadan 90,7 ming tonnagacha, so‘ngra 99,7 ming tonnagacha yetgani kuzatiladi. Bu bosqich parrandachilikda ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, texnologik yangilanishlar va davlat tomonidan ko‘rsatilayotgan qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari samarasi bilan bog‘liq ekanini ko‘rsatadi. Aynan shu davrdan boshlab tarmoq sanoatlashtirish yo‘liga o‘ta boshlaganini ko‘rish mumkin.

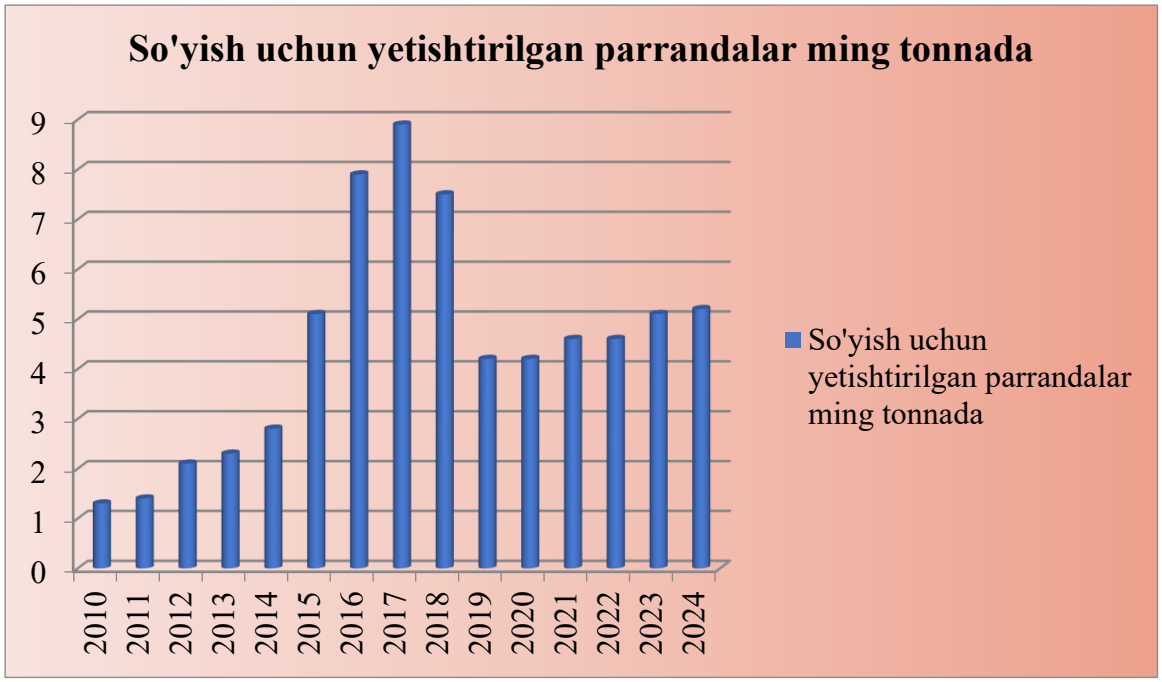
Tahlilning keyingi bosqichida keskin o‘sish kuzatiladi: ishlab chiqarish hajmi 133,5 ming tonnaga, so‘ng 173 ming tonnaga va 205,2 ming tonnagacha yetadi. Ushbu davr parrandachilik tarmog‘ida intensiv rivojlanish bosqichi sifatida tavsiflanadi. Yirik parrandachilik majmualarining ishga tushirilishi, ishlab chiqarish jarayonlarida avtomatlashtirish va yem-baza ta’minotining yaxshilanishi o‘sish sur’atlarini sezilarli darajada tezlashtirgan.

Ma’lumotlarda ayrim davrda ishlab chiqarish hajmining 181,1 ming tonnagacha qisqarishi kuzatiladi. Bu holat tarmoqda muayyan vaqtinchalik muammolar, jumladan yem narxlarining oshishi, tashqi iqtisodiy omillar yoki logistika bilan bog‘liq cheklovlar mavjud bo‘lganini anglatishi mumkin. Biroq ushbu pasayish uzoq davom etmagan bo‘lib, keyingi bosqichda ishlab chiqarish hajmi yana tiklanib, 220,7 ming tonnaga yetgan.

So‘nggi bosqichlarda parrandachilik tarmog‘ining barqaror rivojlanishi yaqqol namoyon bo‘ladi. Ishlab chiqarish hajmi 265,7 ming tonnadan 303,9 ming tonnagacha oshib, nihoyat 310,9

ming tonnaga yetadi. Bu holat parrandachilik tarmog‘ining iqtisodiy jihatdan mustahkamlanganini, ichki bozorni qondirish bilan birga eksport salohiyatiga ega bo‘la boshlaganini ko‘rsatadi. Shuningdek, ishlab chiqarish hajmining bunday darajaga yetishi tarmoqda investitsion faollik, zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish va boshqaruv mexanizmlarining takomillashganidan dalolat beradi.

Umuman olganda, jadval ma’lumotlari mamlakatda so‘yish uchun yetishtirilgan parrandalar hajmi bir necha barobarga oshganini ko‘rsatib, parrandachilik tarmog‘i qishloq xo‘jaligining eng tez rivojlanayotgan va istiqbolli yo‘nalishlaridan biriga aylanganini tasdiqlaydi. Ushbu o‘sish oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash, aholining go‘sht mahsulotlariga bo‘lgan talabini qondirish hamda qishloq hududlarida bandlik va daromad manbalarini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

2-rasm. Qoraqalpog‘istonda so‘yish uchun yetishtirilgan jami parrandalar ming tonna tirik vaznda

Jadval ma’lumotlari Qoraqalpog‘iston Respublikasida parrandachilik tarmog‘ining rivojlanish jarayoni notekis, ammo umumiy yo‘nalishda o‘sishga moyil ekanligini ko‘rsatadi. Tahlil qilinayotgan davr boshida, ya’ni 2010–2012 yillarda so‘yish uchun yetishtirilgan parrandalar hajmi nisbatan past bo‘lib, 2010 yilda 1,3 ming tonnani, 2011 yilda 1,4 ming tonnani va 2012 yilda 2,1 ming tonnani tashkil etgan. Ushbu davr parrandachilik tarmog‘ining shakllanish bosqichi sifatida tavsiflanib, ishlab chiqarish asosan kichik xo‘jaliklar va aholi tomorqalari hisobiga amalga oshirilganini ko‘rsatadi.

2013–2014 yillarda ishlab chiqarish hajmining sekin, ammo barqaror o‘sishi kuzatilib, ko‘rsatkichlar mos ravishda 2,3 va 2,8 ming tonnaga yetgan. Bu holat hududda parrandachilikka bo‘lgan qiziqish ortgani, ishlab chiqarish tajribasi va texnologik ko‘nikmalar shakllana boshlaganini anglatadi. Aynan shu bosqichda parrandachilik tarmog‘i iqtisodiy faoliyat sifatida mustahkamlanib borayotganini ko‘rish mumkin.

2015–2017 yillar parrandachilik tarmog‘ining eng jadal rivojlangan davri hisoblanadi. Xususan, 2015 yilda ishlab chiqarish hajmi keskin oshib, 5,1 ming tonnani tashkil etgan bo‘lsa, 2016 yilda bu ko‘rsatkich 7,9 ming tonnaga, 2017 yilda esa 8,9 ming tonnaga yetgan. Ushbu davrdagi jadal o‘sish parrandachilikka yo‘naltirilgan investitsiyalar, ishlab chiqarish quvvatlarining

kengaytirilishi hamda davlat tomonidan ko‘rsatilgan qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlarining samarasi bilan izohlanadi. Bu bosqichda tarmoq intensiv rivojlanish yo‘liga o‘tgani yaqqol namoyon bo‘ladi.

2018–2020 yillarda esa ishlab chiqarish hajmida pasayish kuzatiladi. Jumladan, 2018 yilda ishlab chiqarish 7,5 ming tonnaga tushgan bo‘lsa, 2019 va 2020 yillarda bu ko‘rsatkich 4,2 ming tonna darajasida saqlanib qolgan. Mazkur pasayish bir qator omillar, jumladan yem-xashak narxlarining oshishi, ishlab chiqarish xarajatlarining ko‘payishi, moliyaviy resurslar cheklanganligi va tashqi iqtisodiy omillar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Ushbu holat parrandachilik tarmog‘ining tashqi omillarga sezgirligini ko‘rsatadi.

2021–2024 yillarda ishlab chiqarish hajmining bosqichma-bosqich tiklanishi va barqarorlashuvi kuzatiladi. Xususan, 2021 va 2022 yillarda so‘yish uchun yetishtirilgan parrandalar hajmi 4,6 ming tonnani tashkil etgan bo‘lsa, 2023 yilda bu ko‘rsatkich 5,1 ming tonnaga, 2024 yilda esa 5,2 ming tonnaga yetgan. Bu davr hududda parrandachilik faoliyatini qayta tiklash, ishlab chiqarish jarayonlarini moslashtirish va bozordagi talabga moslashish jarayonlari bilan tavsiflanadi.

Umuman olganda, jadval ma’lumotlari Qoraqalpog‘iston Respublikasida parrandachilik tarmog‘i rivojlanishining bosqichma-bosqich va siklik xarakterga ega ekanligini ko‘rsatadi. Dastlabki sekin o‘sish, keyingi jadal rivojlanish, ma’lum davrdagi pasayish va so‘nggi yillardagi tiklanish jarayonlari tarmoqning iqtisodiy, tashkiliy va resurs omillariga bevosita bog‘liqligini tasdiqlaydi. Mazkur tahlil parrandachilik tarmog‘ini hududiy rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqishda, investitsiya va davlat qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Xulosa va takliflar. O‘tkazilgan tadqiqot natijalari mamlakat parrandachilik tarmog‘i qishloq xo‘jaligining eng jadal rivojlanayotgan va strategik ahamiyatga ega yo‘nalishlaridan biri ekanligini ko‘rsatdi. Tahlillar mamlakat miqyosida so‘yish uchun yetishtirilgan parrandalar hajmining uzoq muddatda barqaror o‘sish tendensiyasiga ega ekanini tasdiqlab, ishlab chiqarish ko‘rsatkichlari bir necha barobarga oshganini ko‘rsatadi. Bu holat ichki bozor talabini qondirish, oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash va go‘sht mahsulotlari bilan ta’minlashda parrandachilik tarmog‘ining muhim rolini belgilaydi.

Hududiy kesimda olib borilgan tahlil, xususan Qoraqalpog‘iston Respublikasi misolida, parrandachilik tarmog‘i rivojlanishining notekis va bosqichma-bosqich xarakterga ega ekanligini aniqladi. Dastlabki yillarda ishlab chiqarish hajmining pastligi, keyingi davrda jadal o‘sish, ayrim yillarda pasayish va so‘nggi bosqichda tiklanish jarayonlari tarmoqning resurs ta’minoti, investitsion faollik, davlat qo‘llab-quvvatlashi hamda bozor omillariga yuqori darajada bog‘liqligini ko‘rsatdi. Shu bilan birga, so‘nggi yillardagi ijobiy dinamika hududda parrandachilikni rivojlantirish uchun muayyan imkoniyatlar mavjudligini tasdiqlaydi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari parrandachilik tarmog‘ining iqtisodiy samaradorligini oshirish, hududlar o‘rtasidagi nomutanosibliklarni kamaytirish va ishlab chiqarishning barqarorligini ta’minlash zarurligini ko‘rsatadi. Tarmoqni rivojlantirishda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish, zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish va davlat hamda xususiy sektor hamkorligini kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Takliflar: O‘tkazilgan tahlil va xulosalardan kelib chiqib, parrandachilik tarmog‘ini rivojlantirish bo‘yicha quyidagi ilmiy-amaliy takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiqdir:

– Hududlarda, jumladan Qoraqalpog‘iston Respublikasida parrandachilik ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish va mavjud xo‘jaliklarni modernizatsiya qilish uchun investitsion muhitni yaxshilash, imtiyozli kreditlar va subsidiyalar ulushini oshirish;

– Parrandachilikda yem-xashak bazasini mustahkamlash, mahalliy resurslardan samarali foydalanish hamda yem tannarxini pasaytirishga qaratilgan klaster va kooperatsiya tizimlarini rivojlantirish;

– Zamonaviy texnologiyalar, jumladan raqamli boshqaruv, avtomatlashtirilgan parvarish va monitoring tizimlarini joriy etish orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish;

– Parrandachilik mahsulotlarini qayta ishlash va saqlash infratuzilmasini rivojlantirish orqali qo‘shimcha qiymat yaratish hamda ichki va tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish;

– Hududiy rivojlanish nomutanosibliklarini kamaytirish maqsadida ilmiy-tadqiqot muassasalari, konsalting xizmatlari va malaka oshirish dasturlarini parrandachilik subyektlari bilan integratsiyalash;

– Parrandachilik tarmog‘ining barqaror rivojlanishini ta’minlash uchun uzoq muddatli strategik dasturlar ishlab chiqish va ularning ijrosini doimiy monitoring qilish.

Mazkur xulosa va takliflar mamlakat parrandachilik tarmog‘ini, xususan hududiy darajada rivojlantirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlashga qaratilgan ilmiy-amaliy asos bo‘lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Smith J., Johnson L. Modern trends in poultry farming efficiency and digital monitoring. – London: AgriTech Press, 2020. – 256 p.
2. Brown R., Thompson P., Wilson K. Economic mechanisms in poultry industry development: subsidies and investments. – New York: Springer, 2019. – 198 p.
3. Garcia M., Lee H., Patel S. Innovation and competitiveness in global poultry production. – Amsterdam: Elsevier, 2021. – 312 p.
4. Xo‘jayev A. Parrandachilik korxonalarining hududiy rivojlanishi va samaradorligi. – Toshkent: Fan va Texnologiya, 2018. – 142 b.
5. Tursunov B., Ahmadov M. Parrandachilikni rivojlantirishdagi iqtisodiy va tashkiliy mexanizmlar. – Toshkent: Qishloq Xo‘jaligi Nashriyoti, 2020. – 178 b.
6. Sodiqov D. Parrandachilik mahsulotlari ishlab chiqarishining rentabelligi va tannarxi. – Toshkent: Ilmiy Nashr, 2021. – 164 b.
7. Stat.uz